

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theses Theologicae De Charitate

Huygens, Gommarus

Lovanii, [1683?]

Conclusio Tertia. Ex primo & maximo mandato colligitur quod omnis nostra actio debeat in Deum referri; sive exerceri ex charitate, non ex cupiditate.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10951907-2

habet ipsum amantem, ita quoque cupiditas. Quæ hæc conclusione de centro charitatis & cupiditatis dicta sunt, conformia sunt iis quæ habentur lib. 3. cap. 54. in lib. de Imitatione Christi: "Natura se semper pro fine habet, sed gratia., omnia purè propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit. *Et iterum*: Natura pro suo commo laborat, & quid lucri ex alio sibi proveniat, attendit. *Et rursus*: Natura agit totum propter lucrum & commodum proprium, nihilque gratis facere potest, sed aut æquale aut meliùs, aut laudem vel favorem pro benefactis consequi sperat. *Denique*: Natura omnia ad se reflectit, pro se certat & arguit; gratia autem ad Deum cuncta reducit unde originaliter emanant. Nec mirum quia sicut charitas non quærit quæ sua sunt, sic cupiditas non nisi quæ sua sunt quærit.

CONCLUSIO TERTIA.

Ex primo & maximo mandato colligitur quod omnis nostra actio debeat in Deum referri; sive exerceri ex charitate, non ex cupiditate.

Primum & maximum mandatum variis scripturæ locis exprimitur: "Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo & ex tota anima tua & ex tota fortitudine tua *Deuteron. 6.* Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo & in tota anima tua & in tota mente tua. *Matth. 22. Marc. verò 12.* ex toto corde tuo, & ex totâ animâ tuâ & ex totâ mente tuâ & ex totâ virtute tuâ & *Luc. 10.* Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis & ex omni mente tua., Hæc in lege & Evangelis dicuntur ad omnes legi & Evangelio subjectos ac subjiciendos, quorum numerus longè maximus est simplicium & indoctorum hominum; accipienda proinde sunt, ut solent ejusmodi homines accipere, id est, in sensu naturali & plano: significatur ergo quod omnes actus debeant in Deum referri: nam adeò planus & naturalis est ille sensus, ut doctrina de actibus in Deum referendis non posset apud populum, potissimum indoctum & simplicem naturalitè, significantiùs & efficacius exprimi. Præterea agitur in istis verbis de mandato quod omnes omninò homines primò & maximè obligat: quare si ullum aliud, specialiter hoc mandatum non solum verbis naturalissimis, maximè significantibus & efficacissimis exprimendum erat, sed eodem titulo intimandum sensu maximè plano, & naturali, is est ille quo significatur quod omnis nostra actio debeat suo modo esse Dei dilectio; is est si fit amor, esse amor Dei; si non sit amor, esse ex amore Dei: vel ut terminis Philosophicis loquamur, esse amor Dei in sensu formali aut in sensu causali. Ut rem eandem verbis nonnihil mutatis exprimamus: si Deus diligendus ex toto corde, numquid cor totum, id est, omnis voluntatis affectus debet in Deum tendere? Nam aliàs cor non foret totum Deo, sed in affectum creaturarum quas non propter Deum diligeret pro parte divisum. Si ex tota mente sive intellectu diligendus Deus, item si ex totâ animâ, ex totis viribus, sive totâ fortitudine; numquid omnes operationes intellectuales, animales & externæ per ipsum cordis affectum in Deum sunt dirigendæ? Ut nimirum omnes facultates nostræ eo modo quo possunt, Deum diligant, sicut etiam omnis illarum actio eo modo quo potest debet esse Dei dilectio. Significatur enim quod omnes nostræ facultates debeant Deum amare, & omnis earum actio esse Dei amor; sicut omnia opera Domini Dominum jubenter benedicere & laudare, scilicet eo modo quo possunt, nec enim eodem modo possunt. Admodum conforme est primo huic maximoque mandato quod Theologi passim omnes (ut patet ex communi charitatis definitione) docent Proximum diligendum esse propter Deum; sed quare pari ratione non docuerunt illi omnes quod etiam qualibet alia res creata sit diligenda propter Deum? Etenim si Deus non diligitur quemadmodum oportet, id est, ex toto corde, totâ mente &c. nisi proximus, dum diligitur, propter Deum diligitur; quomodo Deus sicut oportet diligitur, si res alia

Proximo

Proximo inferior, diligatur non propter Deum. Sicuti enim teste Aug. l. i. de doct. Chr. c. 22. tota illa dilectio Proximorum in illam dilectionem Dei referenda est, quæ nullum à se rivulum duci extra patitur, cujus derivatione minuitur; ita quoque tota dilectio aliarum rerum creaturarum in dilectionem Dei est referenda ob eandem prorsus rationem, quod nimirum dilectio Dei nullum à se rivulum duci extra se patitur cujus derivatione minuitur. Hinc Aug. dicto loco generaliter docet quod jam in animo fundatâ dilectione Dei sit ut quidquid aliud isto genere amoris, qui longè inferior est, in animum venerit, illuc rapi & referri debeat, quo totius illius dilectionis impetus currit.

CONCLUSIO QUARTA.

Ex doctrina S. Joannis Ep. I. c. 2. *NOLITE DILIGERE MUNDUM &c. colligitur quod omnis nostra actio debeat in Deum referri.*

Primæ Joan. 2. habetur in hunc modum: *Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt: si quis diligit mundum non est charitas Patris in eo: quoniam omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ, quæ non est ex Patre, sed ex mundo. Primò vetatur dilectio mundi & rerum mundanarum his verbis: Nolite diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Deinde dilectio mundi opponitur charitati Patris, si quis diligit mundum, non est charitas Patris in eo. Tertiò objectum dilectionis mundanæ, sive eorum quæ in mundo sunt, adequatè isthuc dividitur in objectum concupiscentiæ carnis, objectum concupiscentiæ oculorum, & objectum superbiæ, omne quod est in mundo &c. Addi hic potest, quod & in conclusione prima observatum, dilectionem hic accipi pro dilectione mansoria sive fructiva. His præmissis, ex primo infertur, quod nulli creaturæ liceat inherere dilectione mansoria sive fructiva, talis namque à S. Joan. prohibetur. Ex secundo infertur quod dilectio ordinata sit illa quæ vocatur charitas Patris, & inordinata ei opposita, sit illa quæ pro objecto habet rem creatam; dilectionem rursus intellige mansoriam; adeoque Dei solius, nulliusque creaturæ fructio erit licita. Ex tertio infertur quod fructiva sive mansoria dilectio sensualium, item similis dilectio sciendi & experiendi, item mansoria dilectio honoris & excellentiæ, sit dilectio mundi sive vitiosa concupiscentia. Quemadmodum superiori conclusione ex sensu plano & naturali primi & maximi mandati positivi ostendimus injectam nobis esse obligationem omnes actiones nostras in Deum referendi, ita in hac conclusione ex sensu rursus plano & naturali primi & maximi mandati negativi, pariter ostendimus esse obligationem omnem actionem nostram in Deum referendi. Primum & maximum dicimus esse hoc mandatum inter negativa, primum quidem quia est de prima origine sive radice omnium malorum, siquidem *radix omnium malorum est cupiditas*. Quemadmodum radix omnium bonorum est charitas: maximum dicimus quia comprehendit omnia præcepta negativa & aliquo modo etiam positiva, sicuti præceptum de diligendo Deo omnia præcepta tam legis quam Prophetarum comprehendit ut Aug. meritò dixerit quod *Scriptura sacra non præcipit nisi charitatem nec culpæ nisi cupiditatem*. Planum & naturalem voco sensum à nobis assignatum, quia juxta illum rationalis animi, qui sine amore esse non potest, duo assignantur amores, ex quibus prosuant reliquæ affectiones; nimirum charitas Patris, id est, Dei æterni ac incommutabilis; & dilectio mundi ac eorum quæ in mundo sunt, id est, rerum illarum omnium de quibus hoc loco S. Joan. his verbis, *Mundus transit & concupiscentia ejus*. Secundo dilectio Dei, quæ, ut omnibus manifestum, sancta est, opponitur dilectioni mundi velut vitiosæ ac noxiæ, idque adequatâ clarissimâque divisione dividendo amorem rationalis animi in dilectionem Dei & rerum transentium. Tertiò, divisione rursus adequatâ & clarissimâ, dilectio mundi dividitur in dilectionem sentiendi, sciendi, excellendi. Quarto in his omnibus sumitur dilectio pro dilectione mansoriâ, quod sensus planus & naturalis hujus*